

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad . . . f 12.

Franko per post. n 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HOMATIUS.

A D V I E T H N T I E N

15 cents de regel.

blijft 33 cents regel.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Grondwets-herziening.

—*—*—

Het *Nederlandsch Nieuwsblad* heeft onlangs in verscheidene artikelen over de ter sprake gebrachte herziening der grondwet gesproken. De bezwaren, welke het aanoert om eene herziening in deze oogenblikken als ongeraden te doen beschouwen, zijn wezenlijk groot. Wij willen dezelve overwegen; wij mogen toch niet zoo zeer, vooral in eenzaak van dergelijk gewigtigen omvang, aan onze opinie hechten, dat wij ook niet de opinie van anderen zouden wikken en wegen.

Op de eerste plaats heelt het *Nieuwsbl.* opgemerkt, dat de misbruiken der vorige regering, met den daaruit gevolgden noodlottigen toestand van het rijk, niet alleen zijn toe te schrijven aan onze instellingen; « In » eenen staat, zegt het, waar bijna alle » burgers het eigenbelang op den voorgrond » hebben leeren stellen; waar de vaderlands- » liefde, de publieke geest zintedige woor- » den zijn; waar de burgerkoud en onver- » schillig is voor politieke regten, belangen » of bemoeijingen; daár kan de regering » veilig een stelsel aannemen en volgen, » onverschillig of zij eene vertegenwoordi- » ging tegen over zich hebbe of niet. »

De aangehaalde stelling, welke de schrijver op het Nederlandsche volk, te recht toepast, is gedeeltelijk waar. De regering kan inderdaad haar stelsel ongestoord volgen in omstandigheden, als hij aanduidt. Maar waren die omstandigheden niet grootendeels het gevolg onzer instellingen? Zijn onze instellingen dusdanig, dat zij vaderlandsliefde en publieken geest kunnen aankweken; dat zij de natie in gewone omstandigheden; uit hare onverschilligheid voor politieke regten kunnen opwekken? Wij gelooven, dat niemand, ook zelfs niet het *Nieuwsblad*, zulks beweren zal. En is het dan ook niet een weinig paradox, de oorzaak van onze rampen meer in de menschen dan in de instellingen te willen zoeken? Overigens kan men in België een voorbeeld vinden, wat liberale instellingen daar, zelfs in het kort tijdsverloop van slechts 13 jaren ontwikkeld hebben; vaderlandsliefde, publieken geest, belangstelling voor politieke regten, in een woord alles wat voor de revolutie, toen de Belgen met ons vereenigd waren, daar, zowel als hier, ontbrak.

De instellingen vormen eene natie, en dewijl de onze onverschillig waren, en een onvruchtbaar tweedrachtig systeem daarstel-

den, was het zeer natuurlijk, dat zij niets vormden; de natie moest bijgevoeg onverschillig blijven voort leven, tot dat eenigapende afgrond zich voor hare voeten opende. Die afgrond opende zich, en de natie ontwaakte. Minder toch was besef van materiele belangen, dan fanatieke godsdienst-ijver de oorzaak van dat ontwaken; zoo diep was men ingeslapen. Immers de protestantsche meerderheid zag eerst het gevaar in, toen zij tot elken prijs een gevaar zocht. Zij vond dat gevaar maar al te zeer, toen het te laat was. De publieke geest eischte eene herziening der grondwet. Zij kwam, en mislukte. Waar door? Hoofdzakelijk door den onwil der regering.

Men heeft gezegd, dat er te weinig eenstemmigheid van gevoelen en bij de natie, en bij de vertegenwoordiging heerschte, dan dat toen eene herziening geschikt zou kunnen hebben plaats gehad. Dit is gedeeltelijk toe te geven; er heerschte geene overeenstemming. Maar de vraag is kon die heerschen? Hoe zou die ontstaan zijn? Wie zou die hebben moeten en kunnen vormen anders dan de regering? Ja, toen had zij het in hare magt. De natie wilde eene algeheele herziening. De vertegenwoordiging werd, mischien tegen haren dank, door de publieke opinie medegesleept. Men was in de blijde verwachting der daartoe betrekkelijke voorstellen, bereid om de regering toe te juichen, in alles wat zij vrijzinnig en mild zou voordragen. Helaas, zij droeg niets voor. Alle pogingen stieten af, op den onverbreekbaren onwil van het bestuur, dat niets toegaf, als eene ministeriele verantwoordelijkheid, welke het gebrekkige onzer instellingen, de kroon kwam opzetten. Neen, men wijte het niet slagen der genomen proef der herziening niet aan de natie, of aan de vertegenwoordiging; alléén de toenmalige regering draagt daarvan de schuld; en het is niet de minste der bezwaren, welke haar in de geschiedenis van ons vaderland zullen schandvlekken.

De eerste der bedenkingen derhalve, waarop geheel de brochure van den graaf van RECHTEREN gegrond is, dat namelijk de hoofdoorzaak van hetgeen thans allen betreuren in onze instellingen gelegen is, komt ons aliezins gegrond voor. Wat het *Nederlands Nieuwsblad* daartegen aanvoerde is niet van dien aard, dat het onze opinie veranderen kan.

KERKELIJKE STAAT

Men meldt van de grenzen van Italië, den 16 Augustus:

» De ongeregelheden, waarvan Bologne het tooneel is geweest, hebben hier weinig verwondering gebaard, omdat de leidingen der revolutionaire propaganda sedert lang dergelijke tooneelen deden vreezen. Fransche en Zwitsersche uitgewekenen hadden sedert verscheidene maanden betrekkingen in de Romeinsche Staten in het Koninkrijk Napels, in Sardinië en in verscheidene andere plaatsen van het land aangeknoopt. De overblijfselen van het jonge Italic strekken de hand naar hun uit, en men zegt zelfs dat er verscheidene vlugtelingen onder hen gevonden zijn.

» De voornaamste oorprong dezer revolutionaire woelingen zijn bijna altijd de Romeinsche Staten en het Koninkrijk der beide Siciliën, niet alleen omdat daar talrijke klippen van verleiding zijn, maar ook omdat de toestand van deze landen vele gunstige gelegenheden voor de aanleggers van dergelijke pogingen aanbiedt, te meer daar de politie er niet zeer voorzigtig is.

» Thans schijnt het, als of het een complot is, dat het geheele schiereiland doortrokken heeft; want op verscheidene plaatsen hebben in hechtenisnemingen plaats gehad, onder anderen in het Lombardisch Venetiaansch Koninkrijk. Men weet echter niet zeker of zij tot de onlusten der Romeinsche Staten behooren; de onzekerheid komt gedeeltelijk, dat de autoriteiten sedert eenigen tijd de communisten vervolgen, welke hier uit Zwitserland zijn aangekomen. Bewegingen van troepen naar de zuidelijke grenzen hebben plaats gehad, ten gevolge der tijdingen van de bloedige tooneelen, die in Bologne geschied zijn, hetgeen bewijst, dat men hun meer belang toeschrijft, dan men gewoonlijk aan dergelijke gebeurtenissen doet.

» Men verneemt, inderdaad, dat de ontvreemding zich in de andere steden even duidelijk heeft openbaard. De beweging is, naar men zegt, vooral groot in de Pauselijke Staten, op het grondgebied van Napels en Sicilië. Men verspreidt over dit onderwerp eene menigte verontrustende geruchten, waaraan men des te moeilijker geloof kan slaan, omdat zij betrekking hebben op gebeurtenissen, die op ver afgelegene plaatsen moeten geschied zijn.

DUITSCHLAND.

De Zwitsersche bondsvergadering heeft weder twee lange zittingen gehouden over de kwestien ten aanzien der kloosters. Het gold hier te weten of het Aargovisch gouvernement bij de administratie van het kanton mogen der gesupprimeerde kloosters (hetwelk bij dit tien millioen franken beloopt) het *status quo* gebiedigd heeft, hetwelk door de bondsvergadering in 1841 was voorgeschreven. Geene wetlige meerderheid heeft zich kunnen vormen, wijl men twaalf stemmen noodig heeft, eer eene beslissing geldig zij. Het is even zoo met de kwestie der confessionele scheiding van het kanton, welke thans behandeld is, en waarin ook alle voorstellen de minderheid hebben behouden.

— Men meldt uit Frankfurt, den 24 Augustus, dat het haghelijke toestand der smantien van Holland, hetgeen

ernstige ongerustheden te veroorzaken. Vele personen die in bezit van Hollandsche effecten waren, hebben dezelve verkocht. Het is duidelijk, dat de speculatoers er zich mede bemoeijen en dat zij zoeken te doen vreezen, dat het Gouvernement, door een bankroet zal worden medegedeeld, ten minste een deel in de handen te weeg te brengen. Wat de van zij het is heugen tijd, dat Holland beslissende maatregelen neme om het publick vertrouwen te geven."

— Wij deelen de volgende uittreksels uit eene kennisgeving mede, welke onlangs door den magistraat van Nurenberg is medegedeeld.

De overgrootte pracht; de ongeregelde, dorst naar de vermaken, de belagchelijken smaak der kleederen, inzonderheid der vrouwen, der meisjes, der dienaars, der werkheden enz. zijn de wate vijanden der huisgezinnen, verstoren hun huisselijk geluk en beletten den voorspoed in hunnen schoot geboren te worden.

Er is geen geneesmiddel tegen dezen kwaal, dan in het vertrouwen, dat men moet hebben in diegenen, die als ouders, echtgenooten, voorgeden, onderwijzers, meesters enz. in staat zijn eenigen invloed uit te oefenen, om te rekenen, dat zij een goed voorbeeld zullen geven en aan hunne huisgezinnen of ondergeschikten, den smaak voor de spaarzaamheid zullen ingeven.

In andere landen heeft men matigheids genootschappen opgericht, welke de beste resultaten hebben opgeleverd. Bij ons zouden de genootschappen tegen de nuttelooze weelien ten voordeel der eenvoudigheid in de kleederen dienstboden, van de zuinigheids genootschappen in den volsten zin des woords, daar het grootste getal niet vroegde ontvangen worden, en velen zouden zich haasten bij een genootschap te komen, dat, ingesteld met een goed en prijzenswaardig doel niet anders dan gelukkige resultaten kan opleveren.

— Volgens eene correspondentie uit Leipzig aan de Köln Zeitung, heeft het Russisch gouvernement aan het geheele Zollverein de commercieele concessien verleend, die het vroeger aan Pruisen alleen had toegestaan. Het kabinet van Berlijn heeft daarvan reeds kennis gegeven aan de autoriteiten. Men meldt, dat het de aanbiedingen van Rusland verworpen had, omdat zij, dezelfde belangen en dezelfde tolwetten hebbende, als de andere staten der vereeniging, hetzelfde geene voordelen kon aannemen, welke deszelfs bondgenoten niet mogten hebben. Men had eerst gedacht dat er eenig plan in de voorgestelde maatregelen van het kabinet van St. Petersburg verborgen lag, en dat het de Zollverein in oneenigheid wilde brengen; maar als de tijding der Köln Zeitung juist is, is het duidelijk dat hiervan niets was, ten minste als de Czar niet van zijn besluit is teruggekomen, dat Pruisen niet in den strik zou treden.

ENGELAND.

LONDEN 26 Augustus. De vrij algemeen gekoesterde verwachting, dat de prins van Joinville en de Hertog van Aumale de sluiting van het parlement zouden bijwonen, is teleurgesteld, want eerst later morgen tot tien ure hebben die Prinsen aan boord eener kleine stoomboot, Londen verlaten, en zich vervolgens te Woolwich, na aldaar het arsenaal, eenige oorlogschepen enz. in onderzoching genomen te hebben, weder ingescheept op het fregat waarmede zij hier te lande water gekomen, hetwelk door de beide andere fransche schepen gevolgd: ten half vier ure weder zee heeft gekozen, om zich, vermoedelijk, terstond naar Havre of Treport te begeven.

Het onverwachte van dit vertrek gaf in den aanvang stof tot allerlei gissingen en geruchten, die zelfs ter Beurs eenigzins nadeelig werkten. De Fransche Prinsen, dus zeide men onder anderen, wilden het gevaar vermijden van Espartaco, de onderzochende wijze van wiens ontvangst hen hinderde, hier of daar te zullen ontmoeten. Een ander gerucht bragt de komst der Prinsen met het mogelijk bezoek van den Hertog van Bordeaux aan Engeland in verband, en wilde dat zij dienaangaande eene zending van hunnen Vader te verzoeken hadden, die niet in der minne zou afgesloten zijn. Spoedig echter was men niet slechts gerust gesteld, maar meent nu het er voor te mogen houden dat de zending der Prinsen van

zeer vriendebannelijken aard is geweest, en bestaan heeft in het overbrengen van eene uitnoodiging des Konings aan koningin Victoria, om bij haar voorname betoogje eene fransche haven aan te doen, te weten, te M. zij den oer te even zou, om aan te komen groeter het antwoorde, zou weet zijn, dat zodanig betoogje vooreerst nog geen plaats zal hebben, maar de onvangst der Koningszonen is uiterst minzaam geweest. Andere tijdingen melden, dat Hare Majesteit de koningin Victoria het verzoek van den koning der Franschen zou hebben aangenomen. De Times verheugt er zich over, en wenscht het land geluk met zulk eene gebeurtenis.

— O'Connell heeft laatstleden Dingsdag, zoo als wij in het vorig nummer in het kort meldden, in eene vergadering der nationale Associatie tot herroeping der Unie, zijn plan der zamestelling van het Iersche Parlement, welks weder invoering het hoofddoel der door hem bestuurde beweging is, ontwikkeld. Ziehier den inhoud van dat plan. Het behelst negen artikels. Bij het eerste wordt het onbetwistbaar regt van Koningin Victoria en van al hare wettige opvolgers, op den troon van Ierland uitgedrukt, en moet de Iersche Natie verklaren dat regt te zullen erkennen en handhaven; bij het tweede erkent die Natie de erfelijke en persoonlijke regten der Pairs van Ierland, als mede het wetgevend en regterlijk gezag van het Iersche Hoogerhuis, benevens het regt tot uitbreiding en beperking van het Pairchap, op gelijken voet als dit regt vóór het jaar 1800 bestond; het derde artikel dringt, uit naam der natie, op de herstelling van het Iersche Huis der Gemeenten aan, en wil dat het uit drie honderd Vertegenwoordigers zamengesteld zal wezen, terwijl de verklaring daarbij gevoegd is, dat de Unie wel bij eene wet is opgedrongen, maar niet op een constitutioneel beginsel gegrond, en derhalve niet gemoedelijk verbindend, weshalve vroedzaam verzet daartegen als een pligt moet worden aangemerkt; het vierde artikel houdt de verdeling tusschen de Vertegenwoordigers der graafschappen en die der steden in, en bepaalt dat der eersten op honderd drie en zeventig, dat der anderen op honderd drie en twintig; het vijfde behelst eene nader opgave der leden welke elk graafschap en iedere stad zou moeten afzenden, naar evenredigheid der bevolking; voor Dublin worden acht, voor Cork vijf leden gesteld. De zesde en zevende artikelen hebben op het stemregt, waar aan eene groote ruimte gegeven wordt, en op de wijze van verkiezing der Parlementsleden, die bij balotage, betrekking, terwijl, eindelijk, de beide laatste artikelen inhouden dat de Monarch of Regent van Engeland, regtens ook altijd Monarch of Regent over Ierland zijn zal, en dat het verband tusschen die beide Landen, ten opzichte van het gezag en de prerogativen der Kroon, bestendig en onveranderlijk zal wezen.

In de redevoering, van welke de heer O'Connell de voordragt van dit plan deed vergezeld gaan, heeft hij zijne hoop te kennen gegeven van de driehonderd Iersche Volksvertegenwoordigers vóór December aanstaande vergaderd te zullen zien. Hij zou, zeide hij, de ministers Peel, Wellington en Graham aan sporen Ierland regt te doen wedervaren, en het verband tusschen dat Land en Engeland duurzaam te helpen vestigen en bewaren, maar niet den minister Stanley, over wien hij zich op een zeer verachtelijken toon uitliet, zou hij zich niet inlaten.

— Men heeft opgemerkt dat toen de Koningin bij de sluiting der parlements-zitting, in hare redevoering, welke zij overigens met eene vaste stem uitsprak, gekomen was aan de zinsnede betrekkelijk Ierland, hare stem de bewijzen leverde dat zij moeite deed om hare aandoening te bedwingen.

VEREENIGDE STATEN.

Het is troostvol te zien, hoe de toestand der godsdienst in de vereenigde staten verbetert.

In bijna alle diocessen vermeerderd het getal kerken, collegien, kloosters en liefdehuizen verbazend.

Men spreekt overal met den grootsten lof van de kunde, den ijver en het verstand der bisschoppen.

De geestelijke ordens beloven groote voordeelen aan de godsdienst. Het wederhuis der zusters van liefdadigheid te Baltimore in 1809 gesticht, bevat 109 leden, waarvan 44 zusters die hare geestesbetenen afgelegd, 64 zusters aspiranten, 200 andere zusters dezer orde werden in de verschillende missien der vereenigde staten gezonden, en zijn voornamelijk belast met de zieken en weezen en de directie der scholen voor de arme meisjes. De kloosters der visitatie, der ursulinen, der Carmelieten, van den H. Dominicus, de zusters der Voorzienigheid, van het H. Hart, van den H. Joseph, en van den H. Vincentius van Paula zijn er in groot getal. Er zijn ook godsdienstige genootschappen van mannen van bijna alle ordens.

Er zijn daarenboven een grootgetal letterkundige instellingen onder het bestuur der bisschoppen en der geestelijkheid.

Het genootschap der katholieke tractaten, onlangs te Baltimore gevestigd, heeft de gelukkigste uitwerkingen gehad. De katholieke dagbladen hebben er ook veel aan toegebracht, om de dwaling te doen verwijderen en de zaak der waarheid en regtvaardigheid te doen vooruitgaan.

De genootschappen van den H. Joannes, evangelist, voor den voortgang der geestelijke en lichamelijke werken van barmhartigheid, hebben het Geloof en liefdadigheid in de harten der menschen doen ontvoaken en de oprigting der huizen voor den ontvangst van oude en zwakke priesters, heeft den eerbied en de waardigheid van de bedienaars der autaren verzekerd. Er zijn daarenboven liefdadige genootschappen van jonge dames voor de verligting der armen; andere genootschappen voor de verfraaiing der kerken en de versiering der autaren; genootschappen om goede Koren daar te stellen en den gewijden zang te volmaken. Er zijn verscheidene hospitalen voor zieken. Er zijn schuilplaatsen voor weduwen in den nood, en gestichten voor weezen in bijna alle distrikten. Te Richmond is een genootschap van weldadigheid, een ander te Norfolk voor den steun der behoeftige familien, en het genootschap voor de uitbreiding van het te Cincinnati gevestigd geloof heeft veel goeds uitgewerkt. Het genootschap voor het bouwen der kerken heeft insgelijks een goed gevolg gehad.—

FRANKRIJK

PARIS 26 Augustus. De koningin der Belgen is den 23 dezer op het paleis te Luik aangekomen. Morgen worden de prins van Joinville en de Hertog van Aumale te Havre terug verwacht. Hun spoedig vertrek uit Engeland maakt hier het onderwerp van velerlei gissingen uit.

— Maria Christina zou een eigenhandigen brief aan hare dochter, Isabella II, afgezonden hebben, om deze te waarschuwen zich voor de raadgevingen der infante Carlotta, gemalin van den infant de Paule, te wachten. Het schijnt dat men ook te Madrid de oogmerken van dien Prins blijft wantrouwen.

BELGIE.

Volgens de correspondentien uit Holland, zullen de fluitteekers, ontwerpen in de kamers niet zeer gunstig onvangen worden. Men denkt, dat de Staten generaal dezelve zullen verwerpen, en men voegt er bij, dat de meerderheid van deze vergadering voor het leggen eener belasting op het grootboek is. Indien deze vooronderstellingen zich verwezenlijken, zal de nieuwe minister van der Heim, spoedig zijne post nederleggen. Na de verwerping der thans voorgestelde maatregelen, gelooft men vrij algemeen, dat het kabinet deszelfs toevlugt zal nemen, tot eene belasting op de inkomsten van dezelfde soort als het in come- (de van sie Robert Peel, Journ. de Bruz.)

NEEDERLAND.

's BOSCH 26 Augustus. Door nieuwsgierigheid gedreven, begaf ik mij heden, ingevolge de gedaate aankondiging van de Koninklijke der Koninklijke School voor de nuttige en beeldende kunsten te 's Bosch, naar de zaal van de Societät Casino, ter bijwoning der uitdeeling der streeprijzen aan de bekroonde leerlingen, van den afgeschonpen cursus, van buyengepoemde School. Het was de eerste maal, dat ik deze plegtigheid in Noord-Brabantsch hoofdstad bijwoonde, en ik durf niet zeggen ik

erd in mijne verwachting niet te leur gesteld.

Na dat Zijne Excellentie de Heer Gouverneur der provincie benevens de vershillende Commissien op e voor hun bestemde plaatsen hadden plaats genomen, opende, de E. A. H. Burgemeester dezer stad, en voorzitter der Commissie deze vergadering, met eene korte en wel gepaste aanspraak.

Na de voorlezing der notulen door den Heer Secretaris, ging men tot de uitdeeling der ereprijzen in de onderscheidene vakken der Teeken-, Toon-, en Meetkundige Wetenschappen over, van welke de eerste prijs der antieken, door Zijne Exc. den Heere Staatsraad Gouverneur aan den bekroonden kwoekeling A. G. Schull, onder eenige korte, doch doeltreffende woorden, werd overhandigd. Z. Exc. zeide de gegruide hoop te kunnen koesteren, dat de bekroonde door zijn onvermoeid streven naar meerdere volmaking, aan de billijke verwachting van de Bestuurders, Directeur en Onderwijzers, zoude beantwoorden, en door onvermoeide werkzaamheid op de kunstbaan eenmaal tot roem van zijn vaderland, en tot sieraad dezer School zoude strekken. Doch voegde Z. Exc. er bij, gedenk steeds, dat goede zeden en godsdienst, onafscheidelijk aan het pad des kunstenaars moeten verbonden zijn, wil hij enen duurzamen en gevestigden roem verwerven.

Als toen werden aan de navolgende, de hun toegekende ereprijzen uitgereikt als aan, C. R. Schull 2. prijs der Antieken Boetseren, H. van der Mark, Figuur na plaat 1., G. Goossens 2, T. de Kroon 3., T. Pels, Ornamenten, C. van Beusekom, Bouwkundige Compositie, L. E. Schull 2., Gijssberg 3., Trossée, Perspectif, A. Gijssers, Meetkunde Verspeyk.

De eerste bekroonde A. G. Schull herinnerde, alstoen in eene korte aanspraak, dat heden hem de eer te beurt viel van den eersten prijs te ontvangen op het geboortefeest, van hem die steeds de beschermmer der schoone kunsten in ons dierbaar Vaderland geweest was, die ook den stichter dezer illustre school was. Hij betuigde zijne opregte dankbaarheid aan Z. Ex. den Heere Staatsraad Gouverneur, aan de Commissie, Directeur, en onderwijzer voor hunne zorgen en moeite, maar vooral aan den Ed. Achtb. Voorzitter, door wiens onvermoeide pogingen dezer illustre school, tot stand kwam, en aan wien hij, ook dus, heden dit alles te danken had.

Ten slotte was hij den tolk der dankbaarheid, van zijne mede leerlingen bij de Commissie en Directeur en Onderwijzers.

Deze plegtigheid, welke door de muziek der schutterij werd opgeluisterd nam alstoen een einde, en strekt tot eer aan Noord-Brabands ingezetenen, als hebbende het sprekende bewijs opgeleverd, dat de schoone kunsten, ook ik Noord-Brabant, met vrucht beoefend worden.

— 's GRAVENHAGE 28 Augustus. Naar aanleiding der in het voorloopig verslag der Centrale Afdeling medegedeelde aanmerkingen en bedenkingen betrekkelijk het Ontwerp van Wet op het Zegel-regt, is thans aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal rondgedeeft een gewijzigd ontwerp.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag den 28 Augustus.

(Open ng omstreeks ten half een ure).

Is ontvangen eene missive van Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche zaken, waarbij aan de Kamer kennis wordt gegeven van het sluiten van een tractaat van handel en scheepvaart tusschen de Nederlanden en Griekenland.

Zijn ingelomen de volgende verzoekschriften, als: van gedeputeerde staten van Utrecht, tegen de afschaffing van het provinciaal gerechtshof in die provincie, van eigenaars van korenmolens te Rotterdam, die verlangen verschoond te blijven van de betaling der belasting op de inkomsten van vaste goederen; van ingezetenen uit Brielle en uit Sacek, en Appingadam tegen de opheffing der regthank in die steden; uit Middelburg tegen de opheffing van het provinciaal gerechtshof in Zeeland; van predikanten uit Schoonhoven, tegen de voorgestelde belasting op de inkomsten.

Al deze verzoekschriften worden naar de daartoe gestelde commissie verzonden.

De voorzitter geeft kennis, dat tot rapporteurs, der wet op de inkomsten zijn benoemd de heeren: Tromp, Enschedé, en werff Starling, den Tex en Brouwer.

Altho' worden de beraadslagingen gehouden over het voorstel der commissie voor de verzoekschriften, tot benoeming eener speciale commissie, tot onderzoek van het verzoekschrift van W. J. Alpherts, med. docter te Culemborg, tevens Wethouder dier stad, die van de dispensatie vraagt van eene bepaling van het stedelijk reglement zijner woonplaats, volgens welke deze beide betrekkingen onverenigbaar worden geacht.

De Heeren Van Goltstein en Scheers Van Harencarspel verklaarden zich tegen de benoeming eener speciale commissie. De grondwet spreekt van wettelijke dispensaties. Het betreft hier geene wet, maar slechts een stedelijk reglement, waarover de Kamer niet te oordeelen had. Zij stelden dus voor, omtrent het verzoekschrift over te gaan tot de orde van den dag.

De Heeren Schooneveld, Van Panhuys en Rosenthal beschouwen de benoeming eener commissie slechts als eene praedjudiciële kwestie. Eerst na het voorstel, door eene commissie gedaan, zou men de zaak en fond kunnen behandelen.

— Bij hoofdelijke omvraag met 26 tegen 15 stemmen is tot de benoeming eener commissie besloten waartoe in elke Afdeling een Lid zal worden gekozen.

Tegen hebben gestemd de Heeren Hooft, Star Busman, Van Nagell, Druyvestein, Luyben, De Jong, Scheers Harencarspel, Gouverneur, Modderman, Michiels van Verdoynen, Van Goltstein, Akerlaken, Cornelie, Gockinga en Hinlopen.

Na het uitbrengen van verslagen op eenige verzoekschriften, is de zitting verdaagd tot nadere bijeenroeping.

— In het thans aan de leden toegezonden verslag wegens de handelingen der jaarlijksche vergadering van de maatschappij der Nederlandsche letterkunde te Leyden, den 15 Julij laatstleden gehouden, vindt men als hylage een berigt der Commissie, benoemd tot de oprigting van een gedenkteeken voor den hoogleeraar van der Palm. Daaruit blijkt dat de brieven, aan verschillende hooge personen, aan de leden der maatschappij en aan eenige predikanten toegezonden, allezins voldoende beantwoord zijn, zoo dat de uitvoering van het besluit reeds nu gewaarborgd is, en de oprigting van het gedenkteeken, in de St. Pieterskerk te Leyden, op eene door heeren kerkvoogden daarvoor afgestane plaats, onbelemmerd kan geschieden. Denklijk zal het geheele gedenkteeken in eene der laatste maanden van dit jaar kunnen gereed zijn. De vervaardiging van het borstbeeld, uit de voortreffelijkste marmersoort, is den beroemden beeldhouwer Royer opgedragen; reeds in Januarij heeft de Commissie het model daarvan bezigtigd, en is zoo wel door de stoute uitvoering als door de juiste gelijkenis getroffen geweest.

De onvangen bijdragen beliepen, tijdens het uitbrengen van genoemd berigt, de som van f 3880.35. De beschermheer der maatschappij, Z. M. Willem Frederik, graaf van Nassau, en Z. M. de regerende Koning hebben elk f 500, HH. KK. III. de Prins van Oranje en Prins Frederik der Nederlanden elk f 200 toegezonden, met begeleidende brieven, waarin de hoogachting dier Vorstelijke personen voor de onderscheidene verdiensten van van der Palm staat uitgedrukt. Teyler's genootschap heeft f 100 bijgedragen, en door den graaf van den Bosch is de som van f 170 toegezonden, die de bewoners van Fredriksoord hadden bij elkander gebragt, voor het gedenkteeken van den man, die ook zoo gaarne aan armen het Evangelie verkondigde.

(Rott. Cour.)

Mengelwerk.

EEN WENK TOT BEZUINIGING UIT DE CATH. NED. STEMMEN.

Men verzekert ons, dat de predikant van Ravenstein, voor de zogenaamde combinatie van Dieden f 200 'sjaars geniet; en dat die gelden niet door de familie van SINGENDONK, maar uit de verarmde schatkist des Rijks worden betaald; en dat de goederen der kerk en de armen van Dieden, hoewel van Catholijken oorsprong zijnde, als nog in het bezit der familie van SINGENDONK zijn. Ook de predikant van Grave trekt voor de zogenaamde combinatie van M. jaarlijks f 300 uit de schatkist, hoewel er te M. niet een enkel protestantsch huisgezin gevonden wordt, als niet de tijdelijke commissien of een derzelve, tot een der protestantsche gezindheden behoorden. Wij willen volstrekt niemand benadeelen, niemand van hetgeen zij thans genieten, en, voora

tegenwoordig tot onderhoud hunner huisgezinnen noodig hebben, berooven; maar zulke geldverspillingen behooren voor 't vervolg op te houden en bij eventuele vacaturen te wordep gesupprimeerd; zoo als bereids bij Koninklijk besluit van 20 Julij II. menige Waalsche, Engelsche of Schotsche Predikants-plaatsen, bij eventuele vacaturen zijn gesupprimeerd geworden. Kan de familie van SINGENDONK, die eigenlijk te Nijmegen is gedomicilieerd, niet te Ravenstein, kunnen de Malsche commissien (als deze toevallig protestant zijn), niet, als zij verkiezen de godsdienstoefening bij te wonen, te kuik of te Grave ter kerke gaan?

De Tijdgenoot.

Wij hebben meermalen voornoemd blad beschuldigd van oligarchieke strekkingen. Wij vinden in het Ministerieele Nieuwsblad een artikel, waarin ook die strekking duidelijk wordt aangetoond. Het is daarom, dat wij daarvan hier eenige uittrekselen laten volgen.

»Reeds nu profeteert de *Tijdgenoot*, dat er geen gewenscht gevolg (van de door den minister van Binnenlandsche zaken aangevraagde opgaven van mogelijke bezuiniging) te wachten is, « omdat men altijd » bij het behoud van denzelfden geest der administratie, de herleving van dezelfde gebreken te wachten heeft. » — « Een stelsel van zelfstandig plaatselijk en Provinciaal Bestuur, onder Gouvernements-toezigt, moet het kostbare en drukkende » stelsel van centralisatie vervangen. » Wat men door Gouvernements-toezigt verstaat, waar het aanvangen en waar het eindigen moet, — men verwacht niet daaromtrent iets in het minste omschreven of aangegeven te zien.

» Wanneer van eene wijziging der grondwet de rede is, waarbij de te groote politieke magt, bijzonder als kies-collegien, van de Provinciale en Plaatselijke Besturen zooveel als doelmatic zou kunnen worden opgeheven of beperkt, en aan de belanghebbende burgers meerderen invloed op den gang der provinciale en plaatselijke aangelegenheden zou kunnen worden toegekend, dan komen de omstandigheden voor die wijziging aan den *Tijdgenoot* als ten eenemale ongeschikt voor; maar niet ongeschikt acht hij den tijd voor de invoering van een zelfstandig Plaatselijk en Provinciaal Bestuur, onder toezigt van het Gouvernement. Toezigt echter, zonder kennis en zonder magt tot handelen, betekent niets; en nogtans wij voor ons bedanken den *Tijdgenoot* hartelijk voor een Koningschap, alleen in naam, voor eene republiek met eene oligarchische Provinciale en Plaatselijke regering in het wezen der zaak. Wie aan het Koningschap de kennis en de magt wil benemen, om de goede burgerij tegen de willekeur van provinciale of plaatselijke kleine dwingelanden te beschermen en te verdedigen, en aan die burgerij tevens de noodige magten invloed voor 's hands wil blijven onthouden, — hij betoont zich geen vriend dier burgerij, maar een ijverig voorstander van de Regering der oligarchen voor welke de hemel ons vaderland genadiglijk behoede! Men behoeft slechts het oog te slaan op de verdeling der lasten, binnen eenige steden, waardoor ook de gewestelijke besturen door voordragt en aanbeveling de hoog-re goedkeuring hielpen verwerven, om eenigermate de gevolgen voor de burgerij te kunnen berekenen van « een zelfstandig plaatselijk en provinciaal bestuur », zonder toereikende kennis en magt bij het hoofdbestuur, om verdrukking en willekeur te verhoeden.

» Het woord: *centralisatie* bezigt men als een schrikwekkend spook, of als het beeld van een geldverslindend monster; maar men wacht zich wel zorgvuldig van de vertooring van de keerzijde er van: de willekeurige beschikking over de beurzen der inge etenen; de geldverspillingen, de knevelarijen en onderdrukkingen, door onafhankelijke, kleine, trotsche despoten, hoedanig er zelfs nu reeds, bij den nog bestaanden invloed van het Hoofd-bestuur op den gang van het provinciaal en plaatselijk beheer, welligt menigen gevonden wordt, doch welker getal men op eene zorgwekkende wijze zou zien vermeederen, zoutra de voornamste gedeelte van den invloed der hooge Regering op dat beheer zoude zijn vervallen, en de goede burgerij tegen over hare plaatselijke regenten volstrekt magtelos en zonder bescherming zoude zijn gelaten. Wie dus den *Tijdgenoot* hier bijvalle, niet wij althans kunnen dit: maar zullen dit eerst dan, wanneer wij een genoegzaam tegenwigt zullen zien bestaa

aan de zijde der lastdragende burgers tegen de mogelijke willekeur hunner plaatselijke of provinciale bestuurders. Dit is ons stelsel. Misschien is het ook wel dat der Regering, en zoo ja, en wil de Regering nogtans al de bezuinigingen invoeren, voor welke dat stelsel de mogelijkheid aanbiedt, dan is het ongegrond wat de *Tijdsgevoel* beweert, dat dit niet zoude zijn een bezuiniging maar een vast stelsel te willen. Het is alleen geene bezuiniging willen naar het oligarchische stelsel van den *Tijdsgevoel*.

Of wil de *Tijdsgevoel* zulk een stelsel niet, dan moet hij, om consequent te zijn, met den *Graaf van Rechters* en een aantal anderen, eene politieke hervorming in onze staatsinrigting voorstaan, of althans willen, dat eene proef genomen worde, hoever het hierin zou kunnen gebragt worden, om met gerustheid een ander *organismus* te kunnen invoeren.

Allerlei.

Eene bedriegerij in het groot, en zooals dezelve slechts in Parijs mogelijk is, werd voor eenige dagen voor de correctionele rechtbank aldaar behandeld. De Heeren Froment en Stallen hadden in de Rue Montmartre een klein advertentieblad, *Affiches Parisiennes*, in de Rue Coquenard een *Bureau de Placement*, en eindelijk in de *Chaussée d'Antin* eene *Officine industrielle* opgericht. Deze drie instituten waren ten naauwste met elkander verbonden, ten einde onnoozele halzen en gelukzoekers aan welke in Parijs nooit gebrek is, hun geld af te zetten. Vooreerst vond men in de *Affiches Parisiennes* eenige goede betrekkingen tegen 2000, 3000 zelfs 6000 fr. aangekondigd en werden de liefhebbers uitgenodigd, zich bij de Redactie te vervoegen. Kwam nu zoo iemand, dan heette het telkens, dat de aangekondigde plaatsen reeds bezet waren, waarbij men echter den raad ontving, om zich, met opgave van zijne bekwaamheden in de *Affiches Parisiennes* te laten aankondigen, als wanneer het gevolg gewis niet uitblijven zou. De sollicitant betaalde het geld voor de annonce, en ontving daarvoor de beste hoop op toekomstig fortuin. Na eenige dagen ontving hij eenen brief van de Redactie der *Affiches* welke hem uitnodigde, om op het *Bureau de placement*, Rue Coquenard te komen, waar een gewichtige tijding voor hem was. Daar gekomen, berigt men hem dat er eenige goede plaatsen te vergeven zijn en verzoekt hem om zijne papieren, benevens 10 fr. voor de kosten van inschrijving. Eenige dagen later ontvangt hij berigt van zijne aanstelling tegen 2000 fr. jaarlijks, met verzoek, om daarvan 10 pc. als honorarium aan het bureau vooruit te betalen. Hij betaalt de 200 fr. en wordt nu naar de *Officine industrielle*, *Chaussée d'Antin* gezonden, waar men hem zegt, dat hij geplaatst is, doch alvorens 1000 fr. cautie stellen moet. Nadat hij ook deze gebragt heeft is hij aangesteld, d. i. hij moet dagelijks 8 uren in het bureau der *Officine industrielle* zitten en -- pennen vermaken. De laatste dag der maand is daar, doch geen geld; men troost hem, houdt hem een poosje aan den praat en geeft hem een wissel op een bankier die in geheel Parijs niet te vinden is, tot dat de bedrogene eindelijk het geduld verliest en naar den procureur des Konings loopt, die zeer ligt te vinden is. Verscheidene klagten van dien aard hebben de Justitie wakker gemaakt. Froment heeft zich zoek gemaakt, Stallen, een jong mensch van 22 jaren, die voor de rechtbank alles op zijnen voortvlugtigen compagnon heeft geworpen, is tot drie, en zijn makker *par défaut* tot zes jaren tuchthuis veroordeeld. De bedrogenen echter zijn hun geld kwijt.

Eenigen tijd geleden kwam een jong mensch, vergezeld van twee zijner vrienden, bij eenen tandmeester in Londen, Fitzgerald genaamd, en verzocht hem, om hem eene tand uit te trekken.

« Maar die tand is niet bedorven, » zeide de operateur. « H zal hem er maar uit, » zeide de patient.

Zoo gezegd, zoo gedaan. Gedurende de operatie echter vloegen de vrienden van den lijder de kamer uit,

bewogen door zijn schreeuwen, en namen in hunne vlugt een rok en zakboek mede.

De patient kwam over den prijs overeen, betaalde en ging heen. Een uur daarna bemerkte den heer Fitzgerald den diefstal. Van de drie dieven wordt de geopperde geval. Om dezelfs schuld te bewijzen toont de heer Fitzgerald aan de registers de ledige plaats in den mond. Schuldig verklaard zijnde, is William Curtis veroordeeld tot zeven jaren deportatie.

De hedendaagsche Mozart — Zoo men geloof mag hechten aan de *Court Journal*, is eensklaps een nieuwe Mozart in de Muzikale wereld verschenen. De jonge uitmunter, die door de duitsche bladen voor een wonder wordt gehouden, heet Gade, en was nog niet lang geleden verbonden aan de Opera van Kopenhagen, waar hij de violoncelle speelde. Een waagde de jonge Gade eene Symphonie te maken, en zond dezelve toen naar Leipzig met eenen brief aan den beroemden Mendelssohn.

Deze groot kunstenaar had naanwelijks het manuscript gezien of hij ontdekte met vreugde schoonheden van de eerste soort. Hij liet er dadelijk eene proef van nemen, en noodigde vervolgens den componist uit, om Kopenhagen en te verlaten en zich onmiddellijk tot hem te begeven. De jonge kunstenaar heeft dadelijk zijn afscheid gevraagd, en bevindt zich thans te Leipzig, waar hij zich verder bekwaamt, onder de leiding van den edelmoedigen Mendelssohn.

Advertentien.

* * Gisteren avond onstreeks elf ure, overleed tot mijne en mijner kinderen bittere droefheid, in den ouderdom van 40 jaren en acht maanden, na eene kortstondige ziekte en bevorens voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten onder Moeder de H. Kerk, mijne zeer beminde eehgenootte JOANNA ELIZABETH JANSSEN.

A. KOECKHOFS.

Budel 23 Augustus 1843.

KOSTSCHOOL

te **Baarle-Nassau**,
2½ van **TILBURG** en 3 uren van **BREDA**,
onder het Bestuur van
F. M. B. de Paeuw.

Grondig onderrigt in het **NEDERDUITSCH**, **FRAANSCH**, **ENGELSCH** en **HOOGDUITSCH**, **GESCHIED- en AARDRIJKSKUNDE**, **REKENMEET- en STELKUNST**, **BOEKHOUDEN**, **BRIEFSTIJL**, **SCHOO NSCHRIJVEN**, en verder in alles wat tot eene Catholieke Opvoeding behoort. -- het **GODSDIENSTIG ONDERWIJS** wordt gegeven door den WelEerwaarden Heer Pastoor der Plaats.

Men betaalt jaarlijks voor Kost- en Leergeld, voor Licht, Naai en Wasch, in het geheel **f 166**, zonder verder inkomen, voor Kernis of Nieuwjaar iets te rekenen.

De Localiteit is aller geschikst, en de zeer ruime Speelplaats ten deele overdekt.

Tot nog toe heeft de Bestuurder de volle goedkeuring van Ouders en Voogden mogen wegdragen, en zijn bereids verscheidene zijner leerlingen voordelig geplaatst.

Voor nadere inlichtingen wende men zich, behalve tot den Bestuurder, tot de WelEerw. Heeren **G. DE KATER**, Past. te **Baarle-Nassau**, **W. OOMEN**, Past. en Schooelopz. te **Breda**, en ... **BEKKERS**, Kapellaan der **R. C. Kerk Mozes en Aäron te Amsterdam**.

* * **F. J. M. RITS**, Notaris, residierende te 's Hertogenbosch, zal, voor zijne Principalen, op **Zaterdag den 9 September 1843**, Provisioneel, en veertien dagen daarna, mitsdien op **Zaterdag den 23 September 1843**, Finaal, beide des namiddags ten vijf ure, te 's Hertogenbosch, in het Eindhovensch Koffijhuis, bewoond door **M. LANDREER**, in het openbaar Opveilen en Verkoopen:

Onder de Gemeente MAREN.

Een hecht, sterk, bijzonder fraai en aanzienlijk **HEERENHUIS** met **SCHUUR** en **STAL**, **ERVEN**, **TUIN**, **BOOMGAARD** en **VIJVER**, zeer aangenaam alles aan- en bij- elkander staande en gelegen aan den Maasdijk onder de Gemeente **Maren**; te zamen groot **37 Roeden** en **20 Ellen**.

In gebruik en genot te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen.

Voorts zes Perceelen **BOOMGAARD**, **BOUWLAND** en **HAKHOUT**; te zamen groot **46 Roeden** en **56 Ellen**, aan elkander gelegen naast den vorigen Koop.

Wijders drie **LANDBOUWERSWONINGEN** met **ERVEN** en **TUINEN**; en eindelijk verschil-

lende Perceelen **BOUWLAND**, **HOOILAND**, **WEILAND** en **HAKHOUT**.

Alles bij gedrukte Biljetten in acht en twintig Koopen omschreven.

Het voormelde Heerenhuis, zal ook afzonderlijk voor **AFBRAAK**, worden geveild.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris **RITS** voornoemd.

* * De Ondergeteekende geeft bij deze aan **H. H. Liefhebbers** van **BLOEMEN** kennis, dat bij hem wederom zijn verkrijgbaar gesteld, alle soorten van **BLOEMBOLLEN**, uit de beroemde kweekerij van den Heer **H. D. KRUSEMAN Jr. te Haarlem**.

's Bosch, 29 Augustus 1843.

FRANÇOIS MAHIE.

Gr a a n m a r k t

VAN 's HERTOGENBOSCH;
van Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, den 24,
25 en 26 Augustus 1843.

De aanvoer van Rogge bestond uit 420 mudden welke tegen nagenoeg vorige prijzen, met graag was gewild. Boekweit was matig aangebragt en aa 50 cents lager verkocht. Het aan zijnde van haver, vond aan eene verminderde prijs geneg koopers; noteren de navolgende prijzen per Neder mud, als:

Nieuwe ROGGE	1e kwal.	... f 5,40 à f 5,70.
"	2e " "	... - 5,00 a - 5,30.
BOEKWEIT	1e " "	... - 5,75 a - 6,00.
"	2e " "	... - 5,35 a - 5,65.
HAYER	1e " "	... - 2,45 a - 2,65.
"	2e " "	... - 2,20 a - 2,35.

Het zoogenaamde *Moederkoren of Wolfstand*, wordt nu en dan onder de Rogge alhier ter markt aan getroffen en aangezien dit onkruid als zeer nadee voor 's menschen gezondheid te beschouwen is, ware het te wenschen, dat geene middelen onbeproofd werden gelaten, ten einde zich van hetzelfde te vrijwaren; om hiertoe te geraken zou men zich kunnen bedienen van eene daartoe geschikte en ter dezer stede verkrijgbare zeef, waardoor men in weinige oogenblikken een geheel mudden Rogge van het *Moederkoren of Wolfstand* zonde kunnen zuiveren. De landbouwers kunnen in het algemeen niet attent genoeg op het gebruik dezer zeef, tot zuivering hunner grauen gemaakt worden en he is daarom, dat dezelve als zeer nuttig zijnde, me klem wordt aanbevolen. Boven gemelde zeef is te gen de prijs van **f 1,50** tot **2,50**, te verkrijgen b den Zevenmaker **T. van Tuyn**, in de Hinthamer straat nabij de Geerlingscho brug te 's Hertogen bosch.

In het *Amsterdamsch Handelsblad*, komt voor eene bekendmaking van het siedelijk bestuur die stad, welke, omtrent het moederkoren, op h bovenstaande betrekking hebbende, in dit bla wordt over genomen.

KENNISGEVING van Burg. en Weth., dd. 1 dezer, houdende nitnoodiging aan de **Bakkers e Molenaars**, om, aangezien zich in deze provinc. wederom, even als in het jaar 1841, de ziekelijk gesteldheid onder het koren heeft ontdekt, di onder den naam van *Moederkoren of Spoor (seca cornutum)* bekend is, en vermits deze ziekte in e Rogge, gevaarlijke gevolgen bij het gebruik, voo den mensch hebben kan, bijzonder oplettend en nauwkeurig toe te zien, dat de bij hen aanwezig of ontvangen wordende granen, indien zich daaronder de bedoelde ziekelijke zaden mogter voordoen, behoort worden gezuiverd, en dat voora geene granen, ter maling worden aan- of overgenomen, waaromtrent niet een nauwkeurig onderzoek heeft plaats gehad, terwijl van wege **H. F. Achtbare** zoo veel mogelijk toezigt zal gehouden worden, dat aan het redelijk verlaugen van h gouvernement in dezen worde voldaan.

EINDHOVEN den 29 Augustus 1843.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier gewoes

Rogge f 5,32.
Loekweit - 6,00.
Haver - 3,10.
Het Ned. pond Bcter - 0,42.
De 4 " " Roggebrood - 0,30.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden Maandag 28 Augustus 4½ Ure.

W. S. 2½ pCt. 52½; ½ Dito 5 pCt. 100; Synd. 4½ pCt. 9; Handelsm. 133½ O. L. 5½ pCt. 99; Ard. 85 p. St. 18½ Dito 3 pCt. 2; Por. te L. 2½ pCt. 43½; 44½; Oude Russen 108½ Dito 4 pCt. 90½; Do. Stiegl. en Co. 83½ Metalick. 109½; Dito Bank-aet 5; Braziliën 100 p. St. 79, 78½ Mexikanen 35, 34½.

Ter Drukk van **D. A. A. DE ROOIJ**, te 's Bosch.